

KGORO YA THUTO YA GAUTENG
DITLHAHLOBO TŠA MAREMATLOU

POSSIBLE ANSWERS FOR :   **SEPEDI LELEME LA PELE**
MAEMO A MAGARENG
(Lephephe la Pele)

KAROLO YA A
TEKATLHAOLOGANYO
POTŠIŠO 1

- 1.1 Se se hlobaetšago ke bontši bja batho ba ba hlokofalago ka bolwetši bja Aids, le gore lefelo la go ba boloka le a fela. (2)
  - 1.2 Go tla nyakega gore go hwetšwe mafelo a a ka lekanago le mapatlelo a kgwele ya maoto a a ka bago 1440 go boloka batho. (2)
  - 1.3 Gore bolwetši ke bjo bošoro, ga bo kgethe, bo a bolaya. (2)
  - 1.4 Ke gore ge batho ba sa theeletše ba ka ikhwetša ba bolailwe ke bolwetši bjo goba ba tsenwe ke bjona. (2)
  - 1.5
  - 1.5.1 Bolwetši bjo bo tlo re fetša ka moka.
  - 1.5.2 Yo a sa theetšego o tla ikhwetša a le mathateng.
  - 1.5.3 Go itira motho yo a sa kgonego go nagana.
  - 1.5.4 Le batho ba bagolo ba na le go dira dilo tše di dirwago ke bana. (8)
  - 1.6 Ba re ge ba ikamanya le bana ka tša thobalano ba tla fola bolwetši bjo. (2)
  - 1.7 Ke go theeletša ge o eletšwa, le go latela dikeletšo. (2)
  - 1.8 Aowa, twatši ye e tsena mang le mang. (2)
  - 1.9 Go tšwa lesolo la go thuša batho ka go ba ruta gore ba ka itšhireletša bjang bolwetšing bjo le go bao bo ba swerego. (2)
  - 1.10 Tše 40. (1)
- [25]

KAROLO YA B
KAKARETŠO
POTŠIŠO 2

A:	Dintlha ke tše 7	(7)
B:	Motho wa boraro	(2)
C:	Botelele	(1)

Dintlha ke tše di laṭelago:

- Go thwe Sindi Khumalo ke yo mongwe wa babapadithwadi ba papadi ya *The spear is born Bayede Shaka.*
- Ba re go bonala e tlo ba yo mongwe wa babapadi ba sefaleng ba go tuma mo Afrika-Borwa.
- *The spear is born Bayede Shaka* e ngwadiiwe ke Edmund Mhlongo.
- Ba re Sindi Khumalo ke lekgarebe le le itshwerego gabotse.
- Go thwe papadi ye e bolela ka Mkabayi rakgadi wa Tšhaka le Nobela yo mongwe wa ngaka tše kgolo tša setšo.
- Ba re papadi ya sefaleng e nyaka thekgo ka mašeleng mo Afrika-Borwa.
- Ba re se bohlokwa mo go rena ke go thekga dipapadi tša mohuta wo gore re tlo boloka history ya naga ya gešo.

[10]

KAROLO YA C
THUTA POLELO
POTŠIŠO 3

3.1.1	(a) bogale (b) rogana (c) tlogele (d) bulegile (e) maketše	(5)
3.1.2	(a) Ra se hwetše lefastere (b) Ge re sa ye (c) A se re botše (d) A se šie menyako	(4)
3.1.3	Mothofatšo	(1)
3.1.4	Tlogela go hlwa o bolela o a re foka.	(2)
3.2		
3.2.1	Ke ile ka <u>hwetšwa</u> ke sa robetše.	(2)
3.2.2	– maatlana/maatlanyana – tšwenyana	(2)

3.2.3	- mohlareng - dipotleng	(2) [6] [18]
-------	----------------------------	--------------------

POTŠIŠO 4

4.1

4.1.1	- Re be re sa thobile kgobe ka mootlwa = Re be re sa iketlile - ba re swielela = Ba re laiša ka moka/Ba re swara ka moka - ke laelane = Nka se sa boeletša	(3)
4.1.2	(a) tšwelela (b) gadima	(4)
4.2	- lona - bjona - bona - yona - wona	(5) [12]

KAROLO YA D**GO RULANGANYA POLELO****POTŠIŠO 5**

5.1	Go tloga <u>Polokwane</u> o eya lewatle, e tloga e le leeto le letelele. O tšama o tshela meedi le meetšana. Noka ya <u>Lepelle</u> le yona e tšhollela meetse a yona lewatleng. Naa ke ka baka la eng batho ba rata lewatle? Lewatleng o hwetša Basotho, Makgowa le merafe ye mengwe.	(5)
5.2	Ge o le motho wa go se kgone go <u>ikgethela</u> , o feleletša o <u>tšea</u> dikeletšo tša batho <u>ka moka</u> . O <u>makatšwa</u> ke ge batho ba bantši ba go <u>hlanogela</u> .	(5) [10]

PALOMOKA YA MEPUTSO: 75**MAFELELO**